

II. APAFI MIHÁLYNÉ, BETHLEN KATA HAGYATÉKA.

MÁSODIK KÖZLEMÉNY.

Az Apafi-könyvtárban — Thallóczy ur közlése szerint — a 8-dik tétel alatt említettik ily című könyv: »*Apati Nicolai Pannoni Debrecinensis Vita Triumphans Civilis stb.*«¹⁾ Ennek szerzője debreczeni Apáti Miklós, a kinek élete, tanulása s a könyv keletkezése történetére érdekes adatot szolgáltat azon, az Apafi-levelek közt a volt erd. kir. főkorm. levéltárban ma is eredetiben meglevő folyamodvány, melyet a könyv írójának atyja, I. Apafi Mihály fejedelemhez, fiának e munka kiadhatására segélynyújtás végett beadott, s a melyben a kérelmező, fiának azon szándékát fejezte ki, hogy az ujonnan írt művét az ifjú fejedelem emlékezeti alatt kívánná világ elé bocsátni. A folyamodványon az elintézésnek semmi nyoma sincs, a czimből az tűnik ki, mintha az amsterdami senatusnak ajánlotta volna, de alig feltehető, hogy a tudósokat annyira kedvelő fejedelem s fia iránt mély szeretettől lelkesült atya a kérés tárgyát megtagadta volna. E folyamodvány méltó egész kiterjedésben közlésre.

»*Debreczenben lakó Apáti Miklósnak alázatos supplicatioja Nagyságodhoz mint kegyelmes Uramhoz.*

»Kegyelmes urunk, méltóságos fejedelmünk. Nem különb állapotra juta dolgunk, miut volt régenten az isten anyaszentegyházának az prophéták idejében, holot panaszolkodik az anyaszentegyház az Isaiás propheta Cap. 49., hogy egyedül árvaságra maradt volna és özvegyiségre, mert az úristen az ő felindult nagy haragját kiterjesztette. De mindannyi nagy nyomorúságos állapotjában is biztatja isten az ő anyaszentegyházát annakutánna azokban való szükölködöket, az mint ugyanezen Isaiás Cap. 49., hogy ne féljenek, mert ő Felsége támaszt gyámolokat táplálól és dajkál, mint régenten Oseást, Josaphatot és

¹⁾ Látható teljes czíme: *Magyar Könyvszemle* 1881. 124. l.

Ezechiás királyt, kik az isten anyaszentegyházának és scholákban tanuló jóreménségű ifjaknak dajkái voltak, előttök forogván az Dávid prophéta, az hol így szól Cap. 4. Ember a te bűnödet váltsd meg igazsággal. Matth. 10. Adakozzál és mindenek tiszták lesznek tenéked. Job. Cap. 4. Fiam adakozzál és el ne fordítsd arcodat csak egy szűkölködő előtt is, Heb. 13. v. 16. Ez balandó életben avagy mulandó világban ember szebbet, jobbat, isten előtt kedvesebbet, magának hasznosabbat nem cselekedhettek egyet, mintha istentől veit javaiból az ő dicsőségére adakozik. Esa. 58. v. 7. 10. az apostol is azt mondja: Mindenekkel jót tegyetek, de kiváltképen az hitetek cselédivel. Act. 10. v. 4. Kicsoda ad alamizsnát? mennyit? mikor és miképpen? istennél mindenkoron emlékezetben vagy. Salamon azt mondja: Vesd el a te kenyeredet a víz mellett és azt megtalálod ott. 2. Corinth. 9. v. 8. Az jókedvű adakozót szereti az isten. Az surenbeli asszonyi állat egy falat kenyérral nagy jót nyere. Az Thabita asszony jó cselekedeti mostan is emlékezetben forog.

»Kegyelmes uram, alázatosan jelentem nagyságodnak mint kgmes uramnak, az isten engemet megáldott egy jó reménségű, de igen szép tudományyal bíró ifjával, ki is a belgiuni Akadémiákat látogatta és mostan is lakását Lajdában intinualja, kegyelmes uram, magam költségével promoveáltam, de elégséges költséget neki nem adhattam, mivel ez utazása is igen nagy költséggel járó.

»Annakokért alázatosan könyörgök nagyságodnak, mint kegyelmes uramnak, nagyságod olyan jó reménségű fiamhoz mostani szorult igyefogyott állapotában fejedelmi kegyelmessége szerént méltóztassék adakozó kezét kiterjesztenie, hogy ez hires Akadémiákban való lakásának foetussát ifjabbik kegyelmes urunknak emlékezeti alatt világ eleibe terjeszthesse, [kinek is isten országlását számos esztendőkre terjeszszé], szívemből kívánom Istentől megadatni. Az nagyságod kegyelmességét életem fogytáig alázatosan megszolgálva, az isten is nagyságodat boldogul birodalmában hosszú időkre éltesse, és szerelmes fajzattyának székít napról napra erősítse, kívánom szívesen

N. K. U. K. V. V. ◀

A többi ládákban másféle ingó jók vannak összeírva és megbecsülve, melyeknek jellemzőbb részét hív fordításban megismertetni műveltségtörténetünk érdekében állónak vélem.

I. Láda. Egy hajszinű bársonyból, ezüst arany szegélylyel, hiuz bőr prémmel, egy más baraczkszín és égszínkék selyemből arany ezüst szegélylyel készült női mente; fekete selyem palást, scythiai nyest prémmel, közönséges nyest bélléssel; kilencz szoknya, zöld brokádból, arany virággal átszöve, megyszín brokádból, karmazsinszín selyemből, közbeszótt ezüst arany virágokkal, előruhával sat. A legdrágább 125 r. ft, a legolcsóbb 55 r. ft. ¹⁾

¹⁾ A menték leírása egy 1679. évi udvari leltárban: »1. Baraczk-

II. Láda. Ennek tartalmát a most elhalt fejedelem asszonyának írják a leltározó biztosok. Ebben hét drága női palást volt, 3 téli nehéz, 4 nyári könnyű. Egy fekete virágos bársonyból való, öt sor ezüst arany prémezzettel s scythiai nyestbőr bélléssel, becsára 186 r. ft. 40 kr. Egy másik hasonló kelméből, széles ezüst arany skófium prémmel, scythiai nyest bőr bélléssel, b. á. 232 r. ft. 20 kr. sat. A nyáriak égszínkék, fekete virágos selyemből, atlaszból valók, különböző drága bélléssel, sat.¹⁾

szin sima bársony mente, tizenegy gyöngyös vitézkötés az melyén, nuszttal bélett. 2. Virágos barackvirágszín bársony nuszttal bélett mente, öt öreg gomb rajta, hét-hét gyémánt mindegyikben. 3. Tengerszín sima bársony, nuszttal bélett, nyolcz skófiumból csinált gombszár van rajta. 4. Klárisz szín virágos bársony, nuszttal bélett, nyolcz gombszár rajta, hajszin selyemre skófiummal szőtt. 5. Zöld virágos bársony, nuszttal bélett, 12 gombszár rajta, drót formán skófium aranyból összefonva. 6. Gyöngyszín, sima bársony, nuszttal bélett mente, hat öreg rubintos arany gomb van rajta. 7. Testszín virágos bársonyból való, fekete rókával bélett, nyolcz bokor, hajszin selyemre skófiummal szőtt gombszár rajta. 8. Hollószín sima bársony, hiuz mállal bélett galléros mente, nyolcz bokor skófium aranynyal, hajszin selyemre szőtt gombszárak rajta. 9. Égszín sima bársony, hiuz mállal bélett galléros mente, tizenegy gombszár rajta, ezüst fonalra skófium aranynyal szőtt. 10. Meggy szín virágos bársony, hiuz mállal bélett mente, 15 arany gomb rajta, egy-egy öreg rubinttal. 11. Gálíczkőszín virágos bársony, hiuz mállal bélett m. 15 skófium arany gomb rajta, csillag formán meggyöngyözve. 12. Hajszin sima bársony, hiuz mállal bélett m. gomb nélkül. 13. Barackvirágszínü angliai, hiuz mállal bélett m. 15 skófium arany gomb rajta. 14. Egy narancsszín saja posztó, rókatorokkal bélett bojér mente, arany fonalból csinált 15 gomb a mellén, a két ujján 12.«

Egy más helyen előfordul még: »1. Hajszin sima bársony, hiuzal bélett mente, 12 gyémántokkal elegyes kötés rajta. 2. Egy barackvirágszínü bársony mentén gyöngyből kötött 8 gomb s elegyes csipkével. 3. Egy másikon 12 gyöngyből kötött gomb sat.«

¹⁾ A palástok leírása akkori tiszta magyarsággal, ugyanezen levéltárban: »1. Fekete virágos bársony palást, négy rend arany csipkével, nuszt lábbal belől, az elei nuszt. 2. Hasonló, egy rend igen széles ezüst csipke rajta, hátulján nuszt láb, az elein nuszt. 3. Hasonló, nyári palást öt rend ezüst csipke rajta, narancsszín bojtos bársonynyal bélett. 4. Tiszta fekete virágos bársony palást, egy rend fekete csipke az alján, a hátulján nuszt láb, az elein nuszt. 5. Hasonló. 6. Fekete virágos selyem Terczella, nyári palást, egy rend fekete csipke rajta, fekete tafotával béllelve. 7. Fekete atlasz nyári palást, egy rend fekete csipke az alján. Egy kék bársony kis suba, Szent-Páliné asszonytól maradt, kinek az alján hat rend keskeny prém, testszín bojtos bársony az elején.«

Két női mente, egyik minium színű bársonyból való, ezüst gombokkal s drága gyöngyökkel ékesítve, scythiai nyest bélléssel, b. á. 137 r. ft. 13 szoknya előkötővel és felsővel, különbféle színű bársonyból, selyemből, arany ezüst virágokkal átszőtt brokádból, különbféle prémsorokkal és bélléssel, ezüst arany kapsokkal, boglárokkal, a legdrágább 250 r. ft.; két selyem és bársony felső, egyik arany, másik ezüst virágokkal átszőtt három sor ezüst-arany prémmel. ¹⁾

III. *Láda*. Ebben a lószerszámok vannak. Egy fekete bársony nyereg takaró — *cafrag* — 69 aranyozott lemezzel, rózsza alakban diszítve, 3 darabból; két angol veres posztóból való takaró, egyik száz latot tesz, tömör ezüst gombokkal diszítve, b. á. 83 r. ft. 40 kr. Más, karmazsin színű bársonyból, 24 nagy aranyozott ezüst gombbal és 800 kisebb boglárával, sulyra legalább 220 lat b. á. 100 r. ft. 8 török, 4 magyar nyereg. Legelől áll egy veres angol posztónyereg, közbeszőtt öt arany virággal; török nyereg skófiium és gyöngy diszítéssel, fekete selyem csikokkal, sárga atlacz bélléssel; más török nyereg, arany tüzeléssel, skófiium virágokkal, csodaszépen díszítve, arany prémmel, sárga atlasz bélléssel, becsára 416 r. ft. 40 kr. Minden török nyereg ára feljűl áll 100 r. fton. Két magyar nyereg, egyik égszínkéé posztóból, arany ezüst virágokkal, köröskörűl skófiiummal ékesítve, négy szegletén négy tulipán, b. á. 100 r. ft. A másik magyar nyereg karmazsin, a 3-dik skárlátszín posztóból való, ezüst virágos, skófiiummal diszített, nehéz arany szegővel,

¹⁾ A szoknyák azon leltárban így vannak magyarul leírva: »1. Testszín aljában szőtt aranyos elegyes materia szoknya, maga ő nagysága neve rajta, előruhástól, vállastól. 2. Hasonló. 3. Barackvirágszín apró csipkésen aljába szöve, az válla bársony, elegyes csipkével. 4. Egy verhenyőszín tiszta arannyal aljába szőtt szoknya, vállastól egyformában. 5. Hajszín, ezüsttel aljába szőtt szoknya, vállastól, előkötőtől. 6. Gyöngyszín, ezüsttel aljába szőtt szoknya, de nem fényes, vállastól, előkötőtől. 7. Barackvirágszín terezella, kit urunk ő nagysága jegyben adott, előkötőtől, váll nélkül. 8. Veres, aljába arannyal szőtt szoknya, előkötőtől, vállastól, csipkeformán szöve. 9. Publikánszín, arannyal aljába szőtt szoknya, előkötőtől, zöld bársony az válla, kötéssel. 10. Zöld, tiszta fényes arannyal aljába szőtt szoknya, vállastól, előkötőtől. 11. Veres terezella szoknya, váll és előkötő nélkül. 12. Karmazsin szín, fényes virágos terezella, egy rend csipke rajta, váll és előkötő nélkül. 13. 14. Viseltes veres aranyos kanavász szoknya vállastól, másíknak egy rend csipke az alján, előkötőtől. 15. Zöld, aranyos terezella szoknya egy rend galanddal beszegve. 16. Tengersizín, aranyos, aljába szőtt kanavász szoknya, vállastól, előkötőtől. 17. Hamuszín ezüsttel aljába szőtt kanavász szoknya, vállastól, előkötőtől. 18. Viselő, hajszín, aljában csipkésen szőtt kanavász szoknya, vállastól, előkötőtől.«

b. á. 125 r. ft; különböző színű posztóból varrott lócafragok, szintoly tokok, szablahüvelyek, nyilak, 19 nyilvesszőre készült tokkal sat.¹⁾

IV. *Láda*. Botok²⁾: egy 11 szögű fabot, fa-tokban, aranyozott réz csikokkal cifrázva, fején négyszögre csiszolt nagy cseh gyémánt; másik ébenfából való, feje aranyozott ezüst, aranyos lemezzel bevonva, körös-körül 25 török rubinnal és 26 türkézszel ékesítve; 5 török, 5 magyar sceptrum. Az első török sceptrum a fejből hét ezüst levéllel emelkedik ki, alább nyele aranyozott ezüst; egy másik hasonlóknak nyelét tiszta ezüst virágok díszítik, némelyik fejéből nyolcz levéllel emelkedik ki, virágok, arany és drága kövek díszítik sat. A magyar sceptrum vasból van, gombja tetejét, valamint nyele alsó felét aranyozott ezüst virágok díszítik; némelyiknek nyele alsó felét türkézszel ékesítik, másikon különböző alakok, meg másikat kettős aranyozott ezüst lemez takarja sat. Következnek a különböző anyagból gazdag ékítéssel készített hüvelyű kardok, hegyes török sat.³⁾ 14 téli és nyári dolmán, fejér, kénkő, égszín-

¹⁾ Az 1675-ki leltárban érdekes a czafragok leírása. »*Török czafragok*. 1. Egy tiszta sárga iskófiummal varrott török czafrag, sárga atlaczezal bélelt, arany fonalból csinált rojtok rajta. 2. Hasonló, virágjai néhol fejér skófiummal vannak megecifrázva, veres atlaczezal bélelt, arany fonal rojtok rajta. 3. Egy másik vont ezüstre, vont aranyra sárga s fejér skófiummal virágokkal varrott, zöld atlaszszal bélelt, ezüst arany fonal rojtok rajta. 4. Másik ezüst fonalra, arany fonalból rózsásan tödzölt czafrag, veres bagariával bélelt, arany fonal rojt rajta. 5. Egy török ezüst fonalra arany fonalból rózsásan tödzelt czafrag, kék bagariával s veressel bélelt, rojt nélkül. 6. Hasonló, csak a kerületi van testszín atlaczezal beszegve sat. 7. Egy másik tarka atlaczezal van beszegve. 8. Meg másik rózsaszínűvel. Szintígy a 9., 10., 11. és 12. A 13. tarka materiára, hold formán csinált ezüst aranyos pikkelyekkel, veres posztóval bélelt török czafrag. 14. Egy ezüsttel, aranynyal veres Angliaira varrott Murat nyeregre való kápa.«

²⁾ Az 1675-ki leltár említ: »1. Egy türkéses aranyos ezüstös botot. 2. Ezüstös aranyos bogláróst. 3. Fekete fanyclü tollas botot. 4. Veres bársony nyelüt.«

³⁾ E leltárban *hat kard* van említve: »1. Veres bársonyos hüvelyű, aranyos török maroklatú, áttördelt vasú kard. 2. Ugyanoly hüvelyű, török maroklatú, ezüst aranyos türkéses kard. 3. Zöld bársonyos hüvelyű sat. 4. Fekete csapára csinált kötővasú aranyos kard. 5. Török kard. 6. Kemény János kardja féle.« »*Hegyes török*. 1. Török maroklatú, zöld bársonyos, ezüstös aranyos, türkéses kötővasú hegyes tör. 2. Egy magyar maroklatú, zöld bársonyos, hal szájformájú, ezüstös aranyos hegyes-tör, szíjjával. 3. Egy hasonló, kék majjtsával együtt. 4. Egy hasonló, veres bársonyos általtördelt kötővasú, halszájformán csinált hegyes tör. 5. Egy fekete czapás, török markolatú sűrű kötővasú pallós. 6. Hasonló

kék, minium, narancs és barackvirág szín bársonyból, virágos és habos selyemből, fekete atlatzból, posztóból készítve; egy kénszín virágos bársonyból készült dolmány, szegélye fényes atlasz, mellén 15 nagyobb, 16 kisebb gomb, aranyos skófiumból készítve, ugyanannyi kivarrott gombházzal, nem különben a mellet 15, az ujjakon 16 kisebb drága gyöngyökkel, becsára 58 r. ft; öt magyar nadrág égszínkék, barackvirág, medgy és narancsszín posztóból mindkét oldalról arany zsinórral kihányva; 6 kénkőszín, narancsszín, égszínkék, zöld és hajszín bársonyból készült téli mentc. Az első kénszín virágos bársonyból készítve, fejez muszka rókabőrrel prémezve, mellén 15 skófiumból s ugyanannyi pitykével, becsára 82 r. ft 40 kr, a másik narancsszín bársony, scytha nyestbőrrel prémezve, mellén 8 arany paszománt sorral, 8 aranyozott skófiumból készült gombbal, s ugyanannyi gombházzal, becsára 486 r. ft 40 kr, megint egy más férfimente égszínkék bársonyból, scythiai nyest prémmel, mellén 4 sor arany ezüst paszománttal s ugyanannyi szkofium aranyból készült pitykével s több drágakövel, b. á. 554 r. ft 10 kr, selyem mellény, fekete, habos tafota nyakra való arany rojttal, süvegek, keztyűk sat.

V. *Láda.* 55 vég különböző alakú vászon, mit a fejedelem jobbágyai asztalkendőnek szóttek.

VI. *Láda.* 22 vég más cifrázott vászonszövet, mit a fejedelem-asszony jobbágyai szóttek. A XX., XXI. ládában is nagyobb részben a fejedelemasszony jobbágyai által szőtt cifrázott vásznak, 64 vég. A XXVI-ik *ládában* asztalkendőnek való virágos vászon 30 vég volt, szintén a fejedelemasszony jobbágyai munkája, kész asztalkendő 234 volt. A XXXVII-ik *ládában* szintén asztalüemük, különféle virágos formájuk, arany ezüsttel áttörtek vagy szegélyezettek, egyiken az öreg fejedelem címere, magyar virágos asztalkendők sat.

VII. *Láda.* Több vég törülköző és asztalkendőnek, abrosznak való vászon.

VIII. *Láda.* Tükrök, üveg poharak; egy cseh üvegen és fedelén a fejedelem címere, nevével együtt, latinúl, kcrületén különféle képek [*figura*] beleégetve; egy nagy üvegen tíz kép az emberi életet ábrázolja német magyarázattal;¹⁾ viz-óra, kalamáris, ebenfa szelence, tengeri csigák sat. női égszínkék süveg ezüstszínű bársonyból, török palack, köznyelven: *csápa*, vad ökörszaru, rövid ezüst láteső, ezüst nap-óra, elefántcsont keretű láteső.

IX. *Láda,* mely nyitva találtatott, benne 18 párduczbőr.

X. *Láda.* 24 pár pisztoly szilva, körte, diófa készülékkal, serpe-

ezüstös aranyos kötővasú pallós. Egy viseltes kardra való majjts, ezüst aranyos boglárók rajta.◀

¹⁾ Ezt az 1675-ki leltár is ily formán nevezi meg: »Egy ember képes pohár tíz esztendőstől száz esztendeig való emberélet rajta.«

nyőjük régi platina, ébenfa díszítéssel, ezüst virágokkal, végükön ébenfa sat.

A pisztoly-tokok arany ezüst fonallal vannak kivarrva, ezüst, arany, skárlát, medgyszín sat. posztóból, arany ezüst fonallal kivarrva, ezüst szegekkel díszítve, ébenfa czifrázatokkal és pontokkal, 3—4 sor különböző színű posztó csikkal díszítve sat.

XI. *Láda*. Kilencz török, egy magyar, egy oláh nyereg. A magyar égszinkék bársonnyal bevonva, vörös szegélylyel, arany ezüst skófiúm virágok díszítik, elől nyeregfővel, hátul ezüst lemezzel bevonva, a kengyel aranyozott ezüst, különböző virágokkal s függő ptykéekkel és gombokkal ékesítve. b. á. 53. r. ft. 20 kr.¹⁾

Egy török nyereg, veres bársonnyal bevonva, arany ezüst skófiúm virágokkal, előlről és hátúlról ezüst lemez, melyet aranyozott ezüst virágok díszítettek, a kengyel aranyozott ezüst, b. á. 141 r. ft. 40 kr. egy másik még pompásabb készületének ára 216 r. frt. 20 kr.

Az oláh nyereg veres bársony párnával volt fedve, itt-ott arany virággal és skófiúmmal ékesítve, arany zsinórzatú köröskörül, elől-hátul bőv aranyozott ezüst czifrázott lemez, aranyozott ezüst kis szegekkel megverve, a kengyel tatár, aranyozott ezüsből, b. 150 r. ft.

XII. XIII. XIV. *Láda*. Három, czifrázott veres bőrből, kantárok, zöld bőrből, virágokkal czifrázva 20 söt több lecsüngő ezüst táblácskákkal.²⁾

¹⁾ Egy 1675-ki udvari leltárban ily nyeregek fordulnak elő: »Két puszta katona nyereg, fául; egy katona nyereg, veres bársonnyal borítva; négy veres bársonyos, skófiúmmal varrott Murat nyereg; egy szederjes bársonyra varrott hasonló; két Murat nyereg duflán, skófiúmmal varrott; egy veres bársonyos Murat nyereg kengyelestől, hevederestől; egy zománcoz Muntány nyereg kességével; egy zöld bársonyos tatár nyereg, ezüst aranyos szegekkel verve; egy Murat nyereg ezüsttel borított, kengyelestől; egy török pais, két tatár kézív, nyilaival együtt.«

²⁾ Az 1675-ki leltárban helyes magyar elnevezéssel így jönek elé mindezek: »1. Van egy széles aranyos, által tördelt boglárú fék, szügyellőstől, veres bagariára vonva, a szügyellőjében egy drága kő. 2. Egy szélesb aranyos szerszám, melynek fékagya, szügyellője, farma-tringja négy van, veres bagariára vonva. 3. Egy széles, veressel, arannyal tarkázott selyem majitsra [!] vont, veres bagaziával megbélett, türkéses, rubintos, jáspisos, széles aranyos szerszám, zabolástól, fékagyastól, szügyellőstől, fékszarastól. 4. Egy fékagy, szügyellőstől, kármán [?] zabolástól, ezüst aranyos, hosszú formán csigásan csinált szerszám. 5. Egy veres bársonyra csinált, aranyos, csillagos, holdas, boglárós, tolltokos fékagy állazójával, szügyellőstől. 6. Fejér faragott szijjra csinált ezüstös aranyos szügyellő, az fékagya zöld szironyra vonva. 7. Tarka selyem majitsra veres bagaziával bélett, aranyos, türkéses, három

XV. XVI. *Láda.* Figyelemre méltók a könyvek voltak.

XVII. *Láda.* Nyest, hiuz, menyét, rókabőrök. A közönséges menyét lörből volt 137 kötés.

XVIII. *Láda.* Három óra. Az első kutya alakú, mellén volt az óra, minden órát ugatással jelzett, becsára 60 r. ft.

A másik asztali óra volt, 4 oszlopon, különböző aranyozott rézből való képekkel, mind a négyfelől mutatja az órákat; elől ezüst sas volt rajta, tetején Cupido ezüst képe.

A harmadik is négyszü asztali óra, melynek házalakja volt, tetején aranyozott ezüst szarvas, ékes cifrázatokkal.

XIX. és XXII. *Láda.* Fennebb volt említve.

zöld színű küveivel, aranyos tarka majtsra vont fékagy, kármán zabolástól, fékszárostól, szügyellöstől, az szügyellőjében egy veres kő. 8. Skófiomos fehér majtsra vont zománzos ezüst aranyos boglárú fékagy szügyellöstől, fékszárostól. 9. Keskeny veres bagasiású vont ezüst aranyos boglárú szerszám, fékagyastól, szügyellöstől, zabolástól, fékszárustól, orrozójával együtt. 10. Egy uj ezüst aranyos, veres karmazsinra vont, pikkelyes tatár kantár szügyellöstől, zabolástól, kék selyemből aranyosan csinált kantárszárostól, urunk ő nagysága czímere rajta.«

»Lovászmestereknel levő lóralavó szerszámok: 1. Egy széles török lóralavó fék, orrára valójával. Másik, keskeny, vékony török munka, szűcs orrára valójával. Harmadik is török lóralavó, kantárformára csinált fék, a négy pofa boglárában, szügyellőjében és az üstök nyomtatójában türkéses. Negyedik is keskeny, török lóralavó fék, homlokán pillangós, szügyellöstől, ezüst orrára valójával. Ötödik is az, török munka, szügyellőjével, orráralavója elegyes ezüst. Hatodik is az. Továbbá: három pikkelyes kantár szügyellöstől. Három pár Murát nyereghez való török kengyel, ezüst-aranyos. Két pár tatár nyeregbe való ezüst-aranyos kengyel, hevederek, kengyelszijjak végiben valókkal, ezüst csatokkal együtt. Három Murat nyereg, veres bársonyra varrott borítékja. Negyedik: Murat nyereg szederjes bársonyra varrott. Két szederjes posztóra varrott Murat nyereg. Két tatár nyereg, egyik szegekkel vert, másik rózsásan, köröskörül ezüsttel aranyosan csinálva. Török lóralavó két posztó czafrag, egyike medgyszín, 3 virág rajta, másika veres gránát, 5 rózsá rajta. Fekete török rojtos czafrag. Veres bársonyos, ezüsttel szőtt rojtos czafrag, egy ezüsttel szőtt posztó czafrag, veres bársonyra virágosan varrott czafrag, zöld gránátra arany ezüst fonallal virágosan varrott czafrag, veres skárlátra virágokkal varrott czafrag. Két hajszín angliára varrott czafrag, egyike ezüst fonallal virágosan varrott, másik ezüst fonallal csipkésen. Murat nyereg alá való nemez, ketteje veres bársonyra varrott, más kettője testszín angliaira, ötödik kék bársonyra, 6-ik kék posztóra. Tizenegy csujtár, jó roszt együtt. Egy tatár nyeregbe való veres kápa.«

XXIII. *Láda.* Török pádimentom terítő, köznyelven: *kelevet*, angol posztóból, zöld selyem szegélylyel, hasonló színű vászonnal béllelve, b. á. 136 r. ft. 40 kr. Bársony szegélyű török czafrag, aczel pikkelyekkel, réz szegecskékkal czifrázva 3 darabban, b. á. 100 r. ft. 12 persa öltöny ezüst fonalszövetből arany figurákkal, ujjai rövidek és bővek, béllése atlasz, részben bársony; van hosszú újja is, török selyem vagy narancsszín bélléssel; némelyik alatt rövid zöld, hajsztínú vagy violaszínú selyem dolmán, sat. A legdrágább 50 r. ft. három pár barackvirágsztínú bőr csizma,¹⁾ két pár narancssztínú papucs, arany fonallal és skófiummal kivarrva, két pár karmazsin bőr női csizma arany és skófiu díszítéssel; veres bársony török sipka, tenyérnyi széles arany és skófiu szegővel sat.

XXIV. *Láda.* Gömbölyű ébenfa bot, levéltartó, bőr szekrény, egyik oldalán zöld bársonnyal, virággal és arany skófiummal, másfelől violaszín posztóból varrt figurákkal és skófiumos arannyal ékesítve; csont nap-óra négy mágnestüvel s fa óramutatóval. 6 különböző színű selyem zsinórból ezüst fonallal vegyesen készült magyar derék-öv,²⁾ 9 férfimente, az említettekhez hasonlóan kiállítva, 6 magyar süveg,³⁾ egy mezei

¹⁾ Az 1675-ki leltárban így vannak leírva a csizmák: »1. Egy pár sárga tselebi csizma, finom ezüst, aranyos, zománczos, sarkantyú rajta, 57 rubint benne. 2. Két pár sárga karmazsin arany fonallal felkötött csizma, ezüst aranyos sarkantyú rajta. 3. Egy bokor ezüst aranyos sarkantyú. 5. Egy bokor sárga karmazsin arany fonallal felkötött csizma, sarkantyú nélkül.«

²⁾ Az 1675-ki leltár érdekesen írja le öreg Apafi fejedelem öveit. »1. Egy tiszta arany fonalból vert zsinór öv, 9 skófiu arany gomb rajta, gyöngyökkel rakvák [*igy*], a kötő zsinora is hasonló. 2. Karmazsin szín selyem, ezüst fonallal elegy, koczkáson vert zsinór öv, 9 skófiu ezüst gomb rajta. 3. Egy testsztín, ezüst fonallal, két sujtással vert öv, 13 dióbeles gomb rajta. 4. Tengersizn selyem ezüst fonalból, két sujtással vert öv. 5. Viseltes kükürcsénsztín selyem öv, egy sujtással arany fonalból verve, 9 skófiu arany gomb rajta. 6. Viseltes királyszín selyem zsinór öv, egy arany fonal sujtással verve, 3 arany fonal gomb rajta. 7. Hamuszín selyem öv, 9 arany skófiu gomb rajta. 8. Kék, viseltes selyem zsinór öv, 9 skófiu arany gomb rajta.«

³⁾ Az 1675-ik évi leltárban érdekesen vannak leírva a süvegek. »1. Egy barackvirágsztín sima bársony süveg, egy pár nuszta rajta. 2. Tengersizn sima bársony, hasonló. 3. Klárizssztín virágos bársony süveg. 4. Zöldszín bársony süveg. 5. Gyöngyszín sima bársony. 5. 6. Testsztín sat. 7. Hollószín sat. 8. Égsztín sima bársony sat. 9. Medgyszín virágos. 10. Hajsztín sima bársony süveg valamennyi egy pár nuszttal. 11. Gálíczkószínű nuszta nélkül. 12. Barackvirágsztínű angliai posztó süveg, egy pár nuszttal. 13. Testsztín sima bársony, nuszta pegyméttel béllelt

nefelejts színű posztóból, scythiai menyét prémmel s ezüst szegővel; egy más törpébb ugyan abból; a harmadik veres bársonyból arany ezüst szegővel; meg másik virágos bársonyból; 8 dolmán, 4 mente, mint a már említettek, nadrágok, angol fejrposztó magyar süvegek felszabva, sat.

XXV. *Láda.* Kisebb puska, köznyelven: *stutz*, *stutzer* 12 drb, német *stutzer* ¹⁾ 1 drb, pulhák 1 drb, muskéta 3 drb, karabély, kardok, hosszú török sat.

XXVII. *Láda.* Ennek tartalmát fentebb ismertettem.

XXVIII. *Láda.* Himzett szegélyű abrosz, ²⁾ pohár díszítő, tiszta

kozák süveg. 14. Hajsziú basonló kozák süveg. 15. Klárizsszín fekete rókás pegymettel bélelt kozák süveg. 16. Égszín bársony kozák süveg nusztos.

¹⁾ Az 1675-ik évi leltár a stutzokat nem igen magyarosan így nevez meg: »Két pár aranyos csőjű, gyöngyházzal s csonttal rakott stutzok. Más két pár aranyos csőjű, gyöngyházzal, csonttal rakott, aranyos táblaborítéku stutzok. Ugyan egy pár aranyos csőjű, csonttal rakott, az kereke aranyos borítéku stutz. Egy pár aranyos csőjű, csonttal, gyöngyházzal rakott Tersenyei [*Tessini*] puska. Egy pár hintóban viselt paraszt stutz. Egy fél uj paraszt stutz. Egy alabárdos puska, páleza.«

²⁾ Az 1675-ki leltár részletesen leírja az asztalnemük akkori anyagi és alaki kiállítását. »A fejr ladában ezek vannak: Tíz vég sáhos abrosz, 35 vég tányérkeszkenőnek való. Két vég igen szép karakai kamuka abrosz. Ugyanahoz egy vég kamuka tányérkeszkenők. Két vég karakai abrosz. Kilencz kész karakai abrosz. Egy vég kendőnek való. Egy vég paraszt vászon. Egy veres pálezaforma tokban az császár levele.

»Item: Hét vég pohárszék abrosz, 191 tányér keszkenő, két vég kamuka abrosz, egy darab sáhos koczkás abrosz, 10 kendőnek való, 7 karakai keszkenő, 4 kamuka asztalkendőnek való, egy derckaljnak való kék kittel.

»Egy más régi hintó ladában ezek vannak: Egy igen szép táblás abrosz, 2., 3. és 4-ik virágos, nyolcz darab régi selyes prém, kék selyemmel varrott abrosz, egyik táblás, másik virágos, ahoz való selymes kerületekkel. Egy arannyal, selyemmel varrott kerület. Egy fejr virágos fátyol. Egy tiszta arany ezüst s skófummal varrott lepedő, ahoz való 3. skófummal varrott vánkoshéjak. Hat arany foualas lepedő. Nyolcz arannyal s selyemmel varrott vánkoshéjak. Tizenegy arannyal, selyemmel varrott lepedő. Hat fejrereses [*így*] lepedő. Arannyal varrott keszkenők, lepedőkhöz való recze.

»Megint egy más bőrös ladában: Egy táblás, arannyal, selyemmel varrott abrosz. Egy selyemmel ágosan varrott abrosz kerületivel együtt. Egy arannyal virágosan varrott abrosz kerületivel. Két arany-

fejér vászonból, skófiumból, arany fonallal kivarrt 8 virággal b. á. 12 r. ft. 30 kr. egy másik skófiumból himzett 8 arany koszorus betűvel s a fejedelem ugyanannyi czímerével, arany csipkével beszegve, b. á. 16 r. ft. 40 kr. ezüst tángyér, szélén az öreg fejedelem és Bornemissza Anna fejedelemasszony czimere ez évszámmal: 1679, 18 lat sulyu, aranyozott ezüst tál, szélén ez írással: APAFI BOLDISÁR 1648. 8 lat sulyu, ezüst serleg három képpel, mely a Krisztus kínszenvedését ábrázolja, hasonló fedéllel, melynek tetején bárány van és lúd, nyom 5 márkát; aranyozott ezüst kehely, talpán szintén: APAFI BOLDISÁR. 1648, nyom 2 márkát, tengeri ló alakú kehely megaranyozva, fedelén is virág s ugyanannyi drága gyöngyökkel, mindenfelől beléégetett ezüst díszítéssel, sulya 29 lat, b. á. 30 r. ft.

XXIX. *Láda.* Ezekről az van megjegyezve, hogy a fejedelem asszonyéi: ágyneműek, alsó és felső lepedők, vánkосok, vánkoshéjak és tokok, törülköző kendők s abroszok sat. különböző színű selyemmel, skófiummal, arany ezüst virággal, csikokkal, csipkével díszítve sat.

XXX. *Láda.* Sárga bőrből készült török, aranyozott magyar csizmák, czipellők, papucskok sat.

XXXI. *Láda.* Vásznaк, asztalneműk, ágyneműk; női virágos török ing arany fonallal kivarrva, atlasz, tafota, brocat nőkarmantyúk; fodros selyem ing, két vállán s mindkét oldalán zöld selyemmel czifrázottan levarrva; fejér vászon előkötő, három sor skófiummal kivarrva, virágokkal és ezüst csipkével, egy más öt sor skófiummal díszítve, másik csikos fátyolból való, csipkézett, megint egy más virágos fátyolból ezüst szegővel; török, köralakú tükör, kerete és háta tengeri siga sat.

XXXVII. *Láda.* Asztalneműek s nem korjellemző vegyes tárgyak.

XXXIII. *Láda.* Nem korjellemző vegyes tárgyak.

XXXIV. XXXV. XXXVI. *Láda.* Ezek tartalmát fennebb ismerttettem.

XXXVIII-tól XLIV-ig. E ládák tartalmát az élő fejedenaszonyénak írták a leltározók. Evőszerek, asztal-, ág- és konyhaneműek voltak. Jellemző, hogy csak 124 nagy czin tál volt kétféle minőségben, kisebb nemű csak 24, tányér együtt 133.

XLV—XLVII. E ládákban egy-egy, összesen 3 czin palaczk volt, 35, 46, 75 fontos. Ez jellemzi Apafi fejedelem asztaltartását.

nyal varrott kendő. Két aranynyal, hajszín selyemmel varrott lepedő, két vánkoshéjjal együtt. Négy vég czinede (?) s két vég gallér gyolcs. Két fátyol előkötő, egyik szőr selyemmel csinálva, tiszta fejjérel, a másik elegyes kötéssel. Négy aranyos strimfi, egyike bojtos. Nyolcz tiszta selyem salavári. A gyermek aranyos salavárijja. 4. Nyári keztyű. Négy fátyolra skófiummal varrott előruha, két ujjnyi ezüst csipke a kerületi. Második fátyol előruha, skófiummal varrva, kerületén egy újjnyi ezüst csipke. sat.«

XLVIII. Láda. Különböző órák. Kettő korjellemző. Egy kisebb köralaku, rajta szárnyas madár, mit fénylő réz levelek s figurák vesznek körül; fején meztelen kis gyerek, a ki jobbájában koronát tart, ezéből öntött szörnyektől támogatva; a másik asztali óra, ezüst lemezzel bevont fából készítve, aranyozott ezüst figurák díszítik; alakja bazilika-szerű, tetején érc emberképet háttal.

XLIX., L., LI., LII. Láda. Ezekben is egy-egy asztali óra. Az LI-ben levőnek alakja ez: Szerkezete fa, függő fedél formájú, körökörül festett, ezüst vonaloktól díszítve; fedőjén a négy évszak képekben van kiabrázolvá, az órát két kiszögellő golyó képezi, köznyelven a neve: *Kugeluhr.* b. á. 50 r. ft. Az LII-ben levő zenélő óra, belső felében hat, külső felében szintén másik hat hónap képekben van kiabrázolvá.

LIII., LIV. Láda. Ezekben semmi korjellemző tárgy.

LV. Láda. 66 kisebb-nagyobb török szőnyeg, becsára 386 r. ft 40 krajczár.

LVI. Láda. Három darab pádimentum takaró, virágos és különböző színű török szövet, köznyelven: *kelevet*; egy darab teveszörből való, köznyelven: *kecse*; 10 darab különbözően czifrázott török szőnyeg, kiérelt kecskebőr, köznyelven: *piros cordován bőr*, szám szerint 12 sárga medvebőr 2. egy zeneszer, köznyelven: *Regal*, két fuvóval; nagy török sátor, melynek fejedelmi elő- és oldalrészei 9 darab veres gyapotszövetből állottak, különböző színű vászon darabokból kivarrott képekkel díszítve, fejér vászonba beszegve; ernyője vagyis teteje égszínűkék vászonból való, hasonló szegővel. Ezekhez tartozik 20 darab gyapotszövetű oldalfal, mely a sátor udvarát teszi, melyek közül 10 darabhoz 12 karó szükséges, a más 10 darabhoz pedig tizenegy karó; becsára 416 r. ft 40 kr.

Ezen kívül van még 3 kisebb-nagyobb török sátor, egy magyar hintós szekér *kocsi*, mely belől karmazsin színű bársonnyal van bevonva és hasonló színű erős fonallal, itt-ott selyemmel béllelve; két párnája van, melynek felső része veres török habos selyemmel van bevonva, gyöngye fejér figurák által tarkítva; alsó része veres török vászon; becsára 323 r. frt 20 kr.

Egyéb nem részletezett, és gyermeki apróságok becsára hozzávetőleg tesz; 456 r. frt s 40 krt.

b) Az özvegy fejedelemasszony 1725-ben legelőbb Szebenben leltározott ingó javai.

E leltár együtt 49 tételből áll. Három részt különböztethetni meg benne: 1. a leveles ládák, 2. a könyveket tartalmazó tételek és ládák, 3. más önálló tárgyakat tartalmazó ládák és tételszámok.

Az 1. főpont alatt, a 7-ik tétel alá ezek leltározottak: egy veres börrrel bevont, levelekkel teli láda, bepecsételve. Becsúár

nincs téve utána. 8-ik tétel alatt egy más, az előbbihez mindenben hasonló, lepecsételt láda foglaltatik, a 9-dik tétel alatt egy kis láda üres. Becsára nincs feltéve.

Ezt mint legfontosabbat külön és legelőbb említvén: átme-
gyek 2. a könyveket és képeket tartalmazó pontokra, s azokat lel-
tári sorban ismertetem meg.

Legelőbb a 3. tételt, hol Kemény János és I. Apafi Mihály
erdélyi fejedelmek arczképei vannak leltározva. Eredetiek vol-
tak-e azok, vagy másolatok? hova lettek? Fenn vannak-e ma és
hol? nincs róla tudomásom. Egy eredetinek mondott Kemény
János mellképet, mely kitérőn volt festve olajba, gróf Kemény
Sámuelnél Kolozsváratt, I. Apafi mellképet ugyanott az uri casino
termeiben láttam.

Könyvet tartalmazó tételek: a 10-ik tételszám 4-ik alszáma
vagy pontja alatt különböző könyvek, szent bibliák, melyek közül
három ezüst kapocszal záródik. Jelesen az:

1. Ily című német könyv: Die höchste nöthige Erkunntnuss
[így] des Menschen. 8-drét, becsára 1 r. forint.
2. Magyar Szent Biblia, becsára 5 r. frt.
3. Latin Biblia, rendes kötésű, b. á. 3 r. frt.
4. Kézi könyvül használt díszesen bekötött könyv b. á. 1 r. frt.
5. Latin Biblia ezüst lemez táblával, ezüst kapsokkal díszítve,
b. á. 8 r. frt.
6. Egy német könyv, ezüst kapsokkal, czíme: Täglicher Christ-
liher Suplicant. b. á. 4 r. frt.
7. Díszes kötésű más latin Biblia b. á. 4 r. frt.
8. Latin Uj-Testamentom, ezüst zárakkal, b. á. 2 r. frt 30 kr.
9. Pax Crucis című magyar könyv [Párizspái Ferenczé] szépen
bekötve b. á. 3 r. frt.
10. Magyar Uj-Testamentom, magyar Zsoltárokkal egybekötve.
[Ki műve? nincs megjegyezve.] b. á. 3 r. frt.
11. Institutio Christianae Religionis című könyv. [Kitől? nincs
megírva.] b. á. 2 r. frt.
12. Móses és a Próféták című szépen bekötött könyv. b. á.
1 r. frt.
13. Egy elszakadt régi könyv ily cím alatt: A vigasztalásoknak
hasznos voltáról. b. á. 15 kr.
14. Egy kis magyar könyv ily cím alatt: Uti Társ. b. á. 30 kr.
15. Imádságos könyv ily cím alatt: Mennyei Tárház kulcsa b. á.
30 krajczár.
16. Magyar könyv ily cím alatt: Benyoczki Péter, b. á. 24 kr.
17. Magyar könyv [Párizspái Ferenczé] ily cím alatt: Pax Sepu-
leri. b. á. 30 krajczár.
18. De Essentia Dulci című német könyv, b. á. 15 kr.

19. Relatio Aulae Cesareae Viennensis című német könyv, b. á. 15 kr.
Van még a 13-ik számú ládában is a 15. pont alatt: Képes Kalendarium [*Kalendarium Pictum*], rongyos volta miatt ára sem mondható meg. *Minő nyelven volt írva? nem volt kijelölve.*

Nemkülönbben a 18-ik számú ládában a 9-ik szám vagy ponttól kezdve a 31-ig a következő könyvek vannak leltározva: 9. alatt: Három magyar imádságos könyv, ezüst kapcsokkal ékesítve, az 1-ső Magyar Énekes könyv, b. á. 3 r. ft, a 2-ik szintén Énekes könyv, b. á. 1 r. ft 30 kr, 3-ik a Gerard-féle imádságos könyv, b. á. 2 r. ft.

10. Pia Desideria című latin könyv, becsára 45 kr.

11. Historia Joannis Janssenii Civilis et Ecclesiastica, b. á. 30 kr. [*Melyik a 3 kötet közül? nincs kitéve.*]

12. Corona Virtutum című más könyv. [*Minő nyelven? nincs kitéve*] b. á. 12 kr.

13. A Lotharingiai Herceg Végrendelete [*francziul*] b. á. 16 kr.

14. Aerarium Cinicum [*így*] [*Minő nyelven? nincs kitéve*] b. á. 24 kr.

15. Thomas Kempis című német könyv. [*Melyik műve? nincs kitéve*] b. á. 45 kr.

16. De Tinctura Universali című orvosi könyv. [*Minő nyelven?*] b. á. 16 kr.

17. Meditationes Divi Augusti. b. á. 36 kr.

18. Liber Emblematicus [*Minő nyelven?*] b. á. 1 r. ft.

19. Aranyozott kötésű német Biblia. b. á. 3 r. ft.

20. Más könyv. A városok és erődök képei [*Minő nyelven?*] b. á. 2 r. ft.

21. Másik hasonló képes könyv b. á. 1 r. ft 5 kr.

22. Via Justitiae című német könyv b. á. 12 kr.

23. Historia Diplomatica Regni Hungariae b. á. 3 r. ft.

24. Egy latin és egy német könyv kéziratban, ily cím alatt: Instrumentum Pacis, b. á. 15 kr.

25. Aphorisma Hypocratis című könyv, b. á. 9 kr.

26. De beneficio Jesu Christi című francziául írott könyv, b. á. 15 krajczár.

27. A francia király kertének rajza [*Minő nyelven?*] b. á. 36 kr.

28. Festőknek való képes könyv b. á. 2 r. ft.

29. Vocabularium Trilingue [*Melyik 3 nyelv?*] b. á. 6 kr.

30. A bécsi építésről való figurák. [*Minő nyelven?*] b. á. 2 r. ft.

31. Német kézi aritmetika, b. á. 12 kr.

Átmegegyek a 3-ik félékre, vagyis a külön tételek számai alatt vagy ládákban levő önállóan leltározott tárgyakra.

Az 1., 2., 4., 5. és 6. tétel számok alatt is kisebb-nagyobb régi tükör említettik, az elsőnek becsára 20, a 2 15, 4-diké és 5-ké külön-külön 35, a 6-diké 25 r. frt.

A 10-dik tételszám 1-ső pontja alatti ládában czápával bevont, ezüsttel díszített, írószereknek való két kis láda van leltározva, ezüsből és aranyból való kellékeivel, arany pecsétnyomóval. A 2-ik pont alatt ezüsttel bevont más ládácska, minden kellékeivel. A 3-ik pont alatt két ládikó, ezüsttel bevonva, melyekben gyöngyöt tartnak.

A könyvek elsorolása után [*bizonyára tévedésből*] ismét az 5-ik tételre térnek vissza az összeírók, s a leltározottakat így sorolják elé.

Az 5-ik tétel alatt egy kis ezüst viz-óra [*Clepsydra*] van említve;¹⁾ a 6-ik alatt néhány különböző színű kerecsény toll. Következik a 11-ik tétel alatti ládának érdekes tartalma, mely különböző női ékítési tárgyakat s tömérdek arany, ezüst fonalatt foglalt magában, a mi egyfelől a fejedelemasszony pompa szeretetét, másfelől rendkívüli gazdagságát mutatta. Ime az érdekebbek.

Négy női nyakra való különböző színű szalagokból, arannyal és selyem fonallal átszött két főkötő, 15 fehér fátyolból való s virággal átszött; más három szintén fehér fátyolból való, virággal átszöve és selyem szalaggal díszítve; fekete fátyolból készült bodros főkötő, ezüst fonallal díszítve; ismét más két főkötő fehér fátyolból, szalmaszín szalaggal díszítve; egy női vendég-haj fehér szalmaszín szalaggal díszítve; egy gesztenyeszín női selyem nyakravaló, ezüst fonallal himezve; két pár női nyakravaló, két fehér fátyol kézi gallér csipkével szegve, [*köznnyelven: tászli*]; egy más pár tászli fekete selyemmel ékítve; egy kéz gallér csipke szegélye, veres selyemből arany fonallal áttörve; három öl selyem, három öl gyapju csipke; egy nyári fodros női bőrkeztü; 3 pár női selyem inghez való ujj, fekete és gesztenye színű; egy fehér fátyolból való női előkötény, fehér és fekete selyemmel s ezüst fonallal átszöve; női előkötő ruha fehér fátyolból; két és fél öl finom török selyem fonal; öt pár tászli; 50 öl keskeny szalag több darabban; egy fehér fátyolból való női ing, egy gesztenyeszínű női keztü ezüst fonal- és szalag csipkével, egy más tüdőszínű női keztü.

A 12-ik tétel alatti ládában: hat női czipő, egy része arany és ezüst szövettől a többi különböző színű bőrből ezüst fonallal kivarrrva, becsára 13 r. ft 30 kr egy pár selyem pántofi, arany fonallal kivarrrva, három ládikó, apácák kéziműve, egyben ezüsből és aranyból szött 3 nyakravaló, a 2-ikban és 3-dikban szintén apácák arany és ezüst hímzésű munkái: gyapott fürdőing, egy fehér selyem fátyolból arannyal és

¹⁾ A víz-órában az idő perceit nem legördülő fővényszemek. de viz-csöppek jelölték.

ezüsttel himzett női kötény; a fejedelem egy arany és ezüst fonallal himzett inge, becsára 4 r. ft, fehér selyemből való himzett férfiing, becsára 5 r. ft, egy himzett magyar férfiing, b. á. 3 r. ft, egy más fehér selyemmel himzett magyar férfiing, becsára 3 r. ft, német himzett férfiing b. á. 4 r. ft 15 kr, egy arany fonallal himzett magyar férfiing, b. á. 10 r. ft, hét régi rövid magyar nőing, b. á. 3 r. ft 30 kr, két párnahéj felső, két ágytakaró különböző színű selyemmel és arany ezüst fonallal himezve, b. á. 30 r. ft, egy régi égszínkék selyem lepedő, aranynyal himezve, egy abrosz különböző színű selyemmel s arany ezüst fonallal himezve, két darabban, becsára 15 r. ft, veres selyemből való hosszú asztaltakaró arany fonallal himezve, becsára 10 r. frt. Különböző színű selyemből való, arany és ezüst fonallal himzett asztalkendő, másik veres selyemből való arany fonallal himzett, harmadik zöld selyemből szintén arany fonallal himezve; nőiing melleválója két tászlival, fekete selyemmel és ezüst fonallal himezve; két pár gesztenyeszín nő harisnya, több pár fehér és zöld selyem nyakkendő, 1 pár fekete selyem kesztyű, 2 pár fehér veres selyem reczével beszegve; két főfedő női fátyol; 6 öl fekete selyem fátyol; egy veres szalaggal diszített tafotából való női főkötő, 10 öl ezüst és selyem csipke, másik darab 15 öl, meg más zöld selyem színű ezüsttel aranynyal áttörve 15 öl; más veres színű aranynyal áttörve 11 öl, 30 öl halaványsárga és égszínkék selyem csipke, 70 öl ezüsttel áttört veres selyemkeskeny csipke; 19 öl ezüsttel áttört veres selyem csipke; különböző színű selyem ezüsttel gyengén áttörve, 13 öl zöld selyemből való; megint 10 öl különböző színű, 4 öl ezüsttel átszött szalag, 8 öl ezüsttel gyöngén átszött szalag, 12 öl reczés fehér női főkötő fehér selyem fátyol, szúnyogok elleni selyem ágyfüggöny négy darabban.

A 13-ik tétel alatti ládában különböző színű selyem, tafota és csipke, ajtók és ablakok díszítésére egész végekkkel, szék, pad, kanapé és párnatakarók tömérdek számban.

A 14-ikben, mely aranyozott veres bőrrel volt bevonva, volt egy ezüst födelű üveg flaskó, ébenfa kalamáris és porzó, ezüst fedéllel; kis aranyozott vaskalapács, szintén aranyozott ülővel, aranyozott ezüst nyelű kés, aranyozott kötésű pénztárcza, arany és ezüst szögletekkel és csattal; levélnek való szekrény arany fonallal mesterségesen himezve; mesterséges faragású ébenfa darab, pálczának való, elefánt fűsü, ezüst keretben, egytetemes mérő öl [*Lapis Lydius*], égi táj mutató [*Compass*].

A 15-ik tételszám alatti ládában különböző színű selyemmel, arany ezüst fonallal himzett, selyem, atlasz, és damaszk kelméből való ágyneműk, párnák, párnahéjak, párnatokok, lepedők, derékaljak, ágytakarók csipkével. Egy ágytakaróról, mely veres selyemből készült s különbözőféle színnű selyemmel, arany ezüst fonallal volt himezve, azt jegyzik meg az összeíró biztosok, hogy azt köznyelven *punzon*-nak hívják. Egy német kabátot [*Tunica*], köznyelven *Kaniszol*-t selyem és arany ezüst kelméből készítnek, s neve *Trador*, becsára 80 r. ft. Egy geszte-

nyeszin selyemből készült s égszinkék tafotával beszegett kabát, köznyelven: *Schloff Rock*, becsára 15 r. ft, veres selyem kelméből készült, aranynyal gyengén áttört, s veres tafotába szegett japonika, becsára 30 r. ft. Egy felső német kabát, köznyelven: *Rock*, hamuszín posztóból, s veres tafotába szegve csipke és pitykék nélkül 10 r. ft, fejr strucz-tollas kalap arany szegővel 5 r. ft, ezüsttel szegve 4 r. ft.

A 16-ik tétel alatti ládában, üvegneműek, rézedények.

A 17-ben kristályüveg lámpa, zöld üvegtartó szekrény; egy más kerek szekrény s benne azon kristályüveg kehely, melyet az öreg fejedelem címere diszesít, kávépergelő rézedény, 9 czínn forma nádméz készítésre, két pléh tálcza, pástétom készítésre.

A 18-ben a felebb ismertetett könyveken kívül van: egy próbakő, néhány ezüst tüvel, két szemüveg: egyik ezüstbe, másik csontba foglalva, 1. látcső, egy magyar korbács réznyéllel, két régi vendéghaj, köznyelven: *paróka*.

A 19-ben négy pergamentre festett kép.

A 20. 21. 22. 23. 24. tétel alatt hat-hat flaskóra való öt darab pinczetok, czín fedőkkel.

A 25. tétel alatti ládában két fakeretű üveg lámpás.

A 26-ban különböző színű aranyozott poharak, flaskók, karafínák.

A 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. és 43-ik tételek alatt különböző pinczetokok 3-tól 10 üvegig, melyek színe zöld, fedelök czín.

A 36-ik tétel 11-ik pontja alatt leltározva vannak: 1. Ő nagyságának, az ifju Apaffy Mihály fejedelemnek két arcképe egy hosszú ládában. 2. Egy nagy földabrosz, melynek czime: Nova Totius Orbis Tabula. 3. Bécs legfontosabb rajza. 4. Afrika földabrosza. 5. Ázsiáé. 6. Magyarországé. 7. Európáé. 8. Amerikáé. 9. Egy földabrosz, melynek czíme: Regnum Belgium. 10. Másik ily czím alatt: Septemtrionalis Italia. 11. Más hosszú földabrosz, melynek neve: Mappa Alsaticae Superioris et Inferioris.

A 37-ik tétel alatt: üstök, mosdó medenczék, réz edény placsinta sütésre, réz tálak, kancsók, réz ágymelegítő, vas kanalak, serpenyők, vasfogók, pástétomsütő eszköz 24 darabban, vajöntő eszköz.

A 38-ik tétel alatt borhűtő rézedény, a 39-dik alatt borhordó edény, a 40-dik alatt abroszsimító sajtó, 41. alatt viaszgyertyás láda, 42. alatt gyógyszerláda, 44. alatt ismét ágyneműk, 46-tól 49. tételig értéktelen apróságok. ¹⁾

JAKAB ELEK.

¹⁾ Az összeírók itt azt jegyezték meg, hogy ezek 9 év előtt hozottak volt le Bécsből.